

- Прочитай початок литовської народної казки про багату і бідну родини.

Три колоски

Жив собі в одному селі заможний селянин. Якось узимку дружина й каже йому:

- Покладемо на дах три колоски для горобців!
- Не такий уже я багатий, щоб стільки зерна якимось горобцям викидати!

Стали у багатій хаті пекти та варити, тільки горобцям, що по даху стрибали, не дісталось жодної крихти. Покружляли вони над хатою, та й полетіли геть. Раптом дивляться, а на даху бідної хатини, всім вітрам відкритої, приготовано їм щедре частування – три колоски стиглого жита. Зраділи горобці, стали дзьобати!

Почули в бідній хаті гороб'ячу метушню. Зітхнула господиня:

- Добре тим горобцям, а в нас у печі нічого немає і на столі не густо...

Засміявся бідняк:

- Збирай-но, люба, дітей, нехай підуть до села та куплять нам хліба і глечик молока. Зберіг я трохи грошенят! Буде й у нас вечеря – не гірша, ніж у горобців!

Зраділи брат із сестрою:

- Підемо! Підемо! Гостинців принесемо!

- Чи здивувало тебе щось у цьому уривку?

- Що було найціннішим для кожної родини?

- Запиши матеріальні та духовні цінності у різні стовпчики.

гроші	чуйність	дорогий одяг	
		машина	чесність
добротність			коштовності

- Чи могла б ця казка бути українською, французькою? Обґрунтуй свою думку. Чи траплялися тобі схожі казки різних народів? Про що це свідчить?

- Змініть деякі деталі в казці так, щоб вона стала африканською або ескімоською.

- Знайди в тексті антоніми до поданих слів та запиши їх парами. Назви серед них іменники, прикметники, дієслова.

Бідний = ..., *заплакав* = ..., *Багатий* = ...

- Знайдіть у тексті синонім до слова "багатий". Скільки ще синонімів ви зможете дібрати до нього? А до слова "бідний"? До якого більше? Запишіть усі.

- Яке продовження може бути в казки?

- Чи підготовуєте ви пташок узимку? Чому? Дізнайтеся з інтернету, чим можна частувати різних птахів, зробіть пам'ятку і почепіть біля годівнички на шкільному подвір'ї.

кого зустріли діти дорогою додому.

Купили діти чотири свіжі хлібини та молока глечик і додому лісом пішли. Раптом назустріч їм вовк. Пащу розкрив та вие. Не злякався братик, замахнувся палицею, а вовк раптом так жалібно:

– У-у-у, яка лю-у-ута холоднеча, моїм діткам зовсім нема чого їсти! Пропадуть вони з голоду-у-у!

Шкодá стало сестричці вовка з вовченятами:

– Немає у нас нічого, крім хліба, віддамо дві хлібини!

Хлопчик дав вовкові хліба, а той завивав хвостом:

– Довіку не забуду вашої доброти!

Пішли діти далі. Раптом чують: хтось позаду важко йде за ними. Величезний ведмідь! Ще й гарчить:

– Мор-р-роз, мор-р-роз! Р-р-річки замер-р-рзли!.. А ведмежата плачуть, пити пр-р-росять!

Озався хлопчик:

– Дамо тобі молока, напоїш ведмежат, щоби спали у барлогу до самої весни!

Ведмідь уже своє відерце підставляє. Відлили йому діти молока, та й пішли далі. Раптом шум над головами. Це сова налітає, крилами махає і кричить:

– Віддайте мені хліб! Віддайте молоко!

Розчепірила сова гострі кігті, так і хоче здобич схопити. Замахнувся хлопчик палицею:

– Начувайся, розбійнице!

Довелося сові забиратися геть.

12. Як вважаєш, чи правильно вчинили діти з одної родини, роздаючи їжу звірам? Чому хлопчик відмовив сові?

13. Вибери два варіанти або запропонуй свій, як ввічливо попросити, щоб з тобою поділилися.

– Я хочу цю цукерку.

– Дай мені бублик.

– Налий мені, будь ласка, соку.

– Чи можеш поділитися зі мною?

14. Обери з уривка одне речення, яке ти хочеш доповнити прикметниками. Запиши і прочитай напарникові/напарниці розширену версію. Проаналізуйте, як змінюються речення від додавання прикметників.

Розрізняй і правильно наголошуй слова.

Шкодá – збитки, втрати.

Лісові пожежі завдають шко́ди природі.

Шкода́ – прикро, жаль (про почуття жалю, співчуття або небажання віддавати щось).

Мені шкода́ лісових мешканців, які постраждали від пожежі.

15. Склади речення зі словами "шко́да" і "шкода́". Пригадай, як називають слова, які пишуться однаково, а вимовляються по-різному.

16. Тобі цікаво, як змінилося життя двох родин?

Прочитай закінчення казки "Три колоски".

Ось діти до хати прийшли і з батьками, помолившись Богу, сіли за стіл. А тут диво – скільки батько від хлібини не відрізає, а хлібина цілою лишається! Стала мати молоко розливати, а молока в глечичку не убуває!

Назавтра взялися господарі до праці. За що не беруться – все у них виходить добре. Де не було нічого, там стало багато. Що за дивина?

А у багатого селянина справи погіршали. Пішла його жінка до сусідів дізнатися, чому в них усе в хаті добре. Повернулася та й розповідає:

– Хто не зайде до них у двір, того вони радо приймають, за стіл садять. Бездомного собаку та й того нагодують. І завжди від щирого серця...

Здивувався господар:

– Дивно! Щось не чув я, щоб багатіли від того, що роздають. Гарзд,

перевіримо: візьми цілу хлібину і віддай її жебракам при дорозі. Та скажи їм, щоб забиралися геть звідси!

– Ні, не допоможе це... Треба від щирого серця...

Забурчав чоловік:

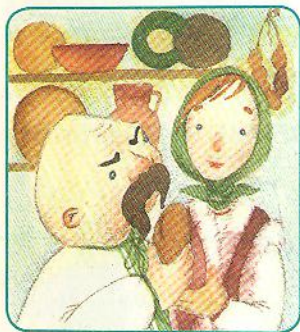
– Мало того, що своє віддаєш, так ще й від щирого серця. Добре, дай, але лише за умови, що відпрацюють.

Але жінка не відступає:

– Ні, якщо вже давати, то без будь-яких умов.

Замислився чоловік, похитав головою та й каже:

– Дивно це мені чути! Але спробуймо. Візьми-но три колоски та поклади на дах для горобців.

17. Як гадаєш, чи вдасться колишнім багатіям навчитися дбати про інших від щирого серця? Що означає цей вислів? Чи відчуваєш ти різницю, коли тобі щось пропонують від щирого серця, а коли тому, що так заведено?

18. Порівняйте життя родин на початку казки і в кінці. Що змінилося? Чи була щасливою багата родина без духовних цінностей? А бідна без матеріальних?

19. Запиши в зошит, які цінності важливі для тебе. Чи є серед записаних слів синоніми?

20. Як ти вважаєш, яка головна думка цієї казки? Добери влучне прислів'я, що підтверджує її.

☀ Хто багатий, той не любить дати.

☀ Багатство – вода: прийшла і пішла.

☀ Багатий бідного не знає.

☀ Гроші йдуть до багатого, а злидні до бідного.

21. Випиши з тексту всі слова зі знаком м'якшення. Згадай, що він позначає.

Літери бавляться!

Прочитай кожне слово спочатку зліва направо, потім навпаки – справа наліво. Що ти помітив/помітила?

Дід, біб, **кок**, око, **корок**, радар, потоп.

Слова або фрази, які однаково читаються в обох напрямках, називаються **паліндроми**.

- Прочитай статтю з науково-популярного журналу для дітей "Колосок".

Планета – наша цінність!

XXI століття – цікавий час, коли досягнення людства сягнули неймовірних вершин. Але водночас стало зрозуміло, що **ресурси**, якими користується цивілізація, можуть швидко вичерпатися.

НАШІ БАГАТСТВА

Родючі ґрунти

Пальне

Повітря

Рослини та тварини

Вода

Збережімо від забруднення наші багатства! Використовуймо ресурси ощадливо! Від нас залежить, яке майбутнє чекає планету – щасливий світ прогресу чи занепад цивілізації.

- Які незрозумілі слова трапилися тобі в тексті? Чи вдалося тобі здогадатися, що вони означають? Перевір свої припущення у "Тлумачку".

- Яка інформація в статті була для тебе новою? Про що цікаво дізнатися більше? Як це можна зробити?

- Переглянь відео:
svitdovkola.org/um2/media14

Які почуття викликало в тебе побачене? Як досягнули такого ефекту автори медіапродукту?

- Оберіть один з природних ресурсів та поміркуйте, як ви можете оберігати його. Сформулюйте 2-3 поради на щодень і зробіть плакат.
- Знайди в тексті статті слова з двох-трьох літер та випиши їх у зошит. Поміркуй, що вони означають. Чи до всіх з них можна поставити запитання? Чи можна прибрати їх із тексту?

Службові слова не називають предмети, дії чи ознаки, не відповідають на запитання, а призначені, щоб з'єднувати частини речення або слова між собою.

*Сич із совою сидять під горою,
а снігурі сидять на горі.*

- Чи всі виписані тобою слова – службові? Підкресли лише їх.
- Встав у речення пропущені службові слова, скориставшись підказками. Запиши речення в зошит.
Дбайте ... природу! Викидайте сміття ... сміттєві баки, собі ... ноги, ... траву водойми.
Слова-підказки: а, на, не, під, про, у, чи, у.

9. Спробуй здогадатися за заголовком, про що йтиметься у казці Олени Кукуєвицької. Прочитай початок твору.

Казка про пінгвіна, який хотів літати

Пінгвін Пінні жив у зоопарку, у великому вольєрі з басейном. Цілими днями він пірнав, плавав та фотографувався з відвідувачами. Якось до Пінні навідався горобець і сказав:

– Що ж ти за птиця така, що літати не вмієш? Чому в тебе немає пір'я і крила такі кумедні?

Пінгвін здивувався, огледів себе та спробував злетіти. Нічого з того не вийшло.

– Може, ти і не птах зовсім, – цвірінькнув горобець та полетів геть.

Пінні вирішив порадитися із сусідами.

У вольєрі поряд жила кенгуру Кері.

– Привіт, сусідко! Може, ти мені поясниш, чому пінгвіни не літають?

– Вибач, Пінні! Скільки я бачила пінгвінів, вони завжди ходили, а не літали. І я не запитувала в них, чому.

Пішов пінгвін далі до клітки лисиці Луїзи:

– Скажи, будь ласка, чому я – птах, а літати не вмію?

– Запитай краще у лева. Він мудрий, цар звірів, все-таки, – порадила Луїза.

Попрямував наш пінгвін до лева Леона. Той вислухав Пінні та сказав:

– Гадаю, інші птахи зможуть порадити тобі, як бути.

10. Придумай кілька варіантів кінцівки казки.

11. Як варто поводитися, якщо тебе дражнять? Вибери два варіанти або запропонуй свій.

- ☉ Подумати: “Я й справді такий”, і засмутитися.
- ☉ Не зважати на кривдника, вдавати, що його немає.
- ☉ Сказати нападнику: “Сам такий / сама така”.

12. Склади список персонажів казки й запиши його. Чи в усіх є імена? Яку закономірність ти помітив/помітила? Згадай, з якої літери пишуться імена.

13. Обери речення з тексту, яке ти продиктуєш своєму партнерові/партнерці по завданню. Хай він запише його, а потім перевірить, чи немає помилок.

14. Накресли в зошиті табличку та записуй у неї слова з тексту протягом 10 хвилин.

Іменники	Дієслова	Прикметники
пінгвін	жив	великому

Яких слів вдалося знайти найбільше? А найменше?

15. Дізнайся 5 цікавих фактів про життя пінгвінів. Пошукай відомості в енциклопедіях або в інтернеті. Щоб знайти інформацію в інтернеті, треба написати запит у пошуковику. Запиши в зошит слова, які ти набиратимеш у рядочку пошуку.